

Olje og energidepartementet
Postboks 8118 Dep
0033 OSLO
Att.: Anette Vehus Smedsvig

Deres ref.:
22/2380-1

Vår ref.:
23/0106

Dato:
06. januar. 2023

Offshore Power Plant innspill til høringsrunden

Høring av forslag til kvalitative kriterier og støtteordninger Utsira Nord

Vi takker for muligheten for å komme med innspill til denne viktige høringsrunden. Samtidig er det å beklagelig med så kort tid på høringssvar. Gode løsninger og kvalitet kan da utebli.

Hastverk i havvind-satsingen

Det er særdeles viktig at prosjektet er ryddig og gjennomarbeidet. En forhastet prosess vil kunne medføre dårlig omdømme til havvind, regjeringen, Stortinget og departement. Premiering av aktører med «gammel» teknologi er ikke sikkert den beste løsningen for fremtiden og Norge.

Dagens bilde på mangel på energi og historisk dårlig energi politikk over en lengre periode, må ikke gå på bekostninger på klima- og energikrisen. Dette betyr at det bør defineres hvilken fornybar energi som er best for norske forhold og fremtiden.

Regjering, Storting og departementet må klare å ha et overordnet bilde og strategi. Det er noen momenter som er avgjørende.

Vi står i en klima- og naturkrise sammen med umettelig behov for elektrisk energi. Særlig om vi også skal forsyne Europa med balansekraft. En må derfor velge teknologi som er best på CO₂-utslipp, areal, støy, forbruk av ikke gjenvinnbar materialer, forbruk av kritisk materialer samt levetidskostnader. Samtidig bør det være stabil kraft. Med vindkraft er det ofte stort behov ved kalde dager. Da er det ofte vindstille i hele Nord-Europa samtidig.

(I den sammenheng må det vurderes alternative energikilder, for eksempel kjernekraft. Norge kan være et foregangsland ved å ta i bruk små modulære reaktorer (SMR). Norge vil da være med på å videreutvikle SMR. Dette tilsvarende som for elektriske biler. Norske forhold er gode for denne typen teknologi. Slik at andre deler av verden kan få en rimeligere og raskere overgang til elektrisk energi uten utslipp av klimagasser.)

Hvilke forhold knyttet til tildelingsmodell som må være avklart til utlysningstidspunktet?

Finansdepartementet, Regjering og Stortinget må ha en skattepolitikk som er nøytral uavhengig av bosted og nasjonalitet. Med dagens skattesystem vil det favorisere selskaper registret i utlandet. Risikokapital, norske selskaper eller investorer mister / blir tappet for sine økonomiske muskler ved det som har skjedd på skattefronten, økte skatter og avgifter generelt, grunnrenteskatt samt høye strømpriser.

Dette gjelder alle selskaper og næringer for i det hele tatt å kunne delta og bidra i det grønne skiftet og da særlig ta på seg et slikt kapitalkrevende utviklingsprosjekt. Man ender kanskje opp med bare utenlandske tilbydere. Dette vil være en skandale for Norge om dette står seg.

Innovasjon og teknologiutvikling

Regjeringen ønsker seg innovasjon og teknologiutvikling. Gjennom politiske valg er dette redusert. Utbytteskatt og formueskatt er høyere i Norge enn i EU. Disse særnorske skattene er svært hemmende for gründerselskaper med teknologiutvikling og innovasjon. For å forstå dette må en sette seg grundig inn i gründerselskapenes økosystem. Det er ikke nok å ønske seg innovasjon, det må legges til rette gjennom politiske og økonomiske virkemidler.

SMB, kunnskap og industribygging

Vindindustrien har mye lavere marginer enn olje og gass industrien. Kontraktene er mer krevende. Norske selskaper og SMB må tilpasse seg dette. Særnorske skatter som utbytteskatt og formueskatt må være tilsvarende som markeder en konkurrerer i. Alternativt må norske selskaper starte opp på nytt i utlandet som et utenlandsk registret selskap, eventuelt ikke delta i industrieventyret.

Forhold rundt dette må avklares raskt. Tillitten til norsk skattepolitikk må gjenoppbygges.

Kreative justeringer på statlig støtte for norske selskaper kan slå negativt tilbake ved eventuelt granskning av EU s konkurransetilsyn.

Dersom disse momentene ikke faller raskt på plass vil regjeringen bevist og styrt, favorisere utenlandske selskaper.

I det siste har vi sett et energimarked ute av myndighetens kontroll. Dette selv om det ligger i mandatet til ulike statlige etater og departement å ha oversikt og kontroll. Grunnrente kan bli aktuell skatt i løpet av levetiden til anlegget. Dette om inntekter er vesentlige i forhold til totale kostnader. Dette er ikke akkurat stimulerende til å finne kost- og ressurs effektive måter å produsere energi fra vind. Kanskje den beste løsningen er å starte et statlig vindselskap som står for teknologiutvikling, utbyggingen samt drift og vedlikehold, feks tidligere Statoil.

Tildelingsmodell

Målet ved tildeling må ikke alene være minst mulig statlig støtte. Her må tildelingskriterier i forhold til miljø og klimabelastning være med. Det må også være med hvilken teknologi som kan dekke Norges behov i fremtiden på en bærekraftig måte. Om vi ser på topografien til Norge har vi 6 ganger mer sjøareal enn land, på store havdyp. Utfordringen til dagens teknologi er at den binder opp store kystnære areal og ikke kan anvendes på store havdyp. Teknologi for fremtiden og for Norge, er flytende fornybar energi som kan utvikles uten å være avhengig av forankring.

Modell for tildeling

Det er i dag stor usikkerhet rundt levetidskostnader, livsløpsanalyser, (gram CO₂ /kWh og kvadratkilometer/ kWh) for de ulike teknologiene. I den sammenheng bør tildeling gjennomføres i flere faser. Departementet må hente inn informasjon rundt de kvalitative kriteriene fra de ulike aktørene og offentliggjøre disse før konkurransesøknaden utlyses. Da har departementet også en formening om statlig støttegrad per kWh. De ulike tilbyderer kan da se hvor deres prosjekter må modnes ytterligere frem. Samtidig kan nye aktører se muligheter i industrien. Dette må være avklart til utlysningstidspunktet.

Utllysningstidspunkt må avventes så lenge som mulig. Dette for å modne frem teknologier som er best mulig på de kvalitative kriteriene samt total produsert energi kWh gjennom levetiden.

Kvalitative kriterier

Det forgår stor mobilisering og samarbeid inn mot de kommende utlysninger. Dette på godt og vondt. Dette betyr at staten bør være forsiktig med å sette krav som er til fordel for de store aktørene i markedet. Det er ikke sikkert at de har den beste løsningen på kvalitative kriterier. Man bør derfor være bevisst på å åpne opp for selskaper som kan levere bedre løsninger, men har ikke det samme apparatet eller finansielle styrken som større konsortium.

Samfunnsmessige forhold er total produsert energi kWh gjennom levetiden. I den sammenhengen er robustheten i anlegget avgjørende. Samfunnet er ikke tjent med billige løsninger med stor grad av nedetid og stort behov for vedlikehold. Nedetid og vedlikehold må med i kriteriene.

Kostnadsreduksjon ved skala og volum - usikkert

Det er usikkerhet rundt den forventet kostnadsreduksjon i flytende havvind, selv ved økt produsert volum og skala. Videre er det stor usikkerhet rundt den samfunnsøkonomiske lønnsomheten. Ut fra dette kan det være at teknologien må modnes ytterligere før utlysning av Utsira Nord. Her må det utføres grundige analyser. Det bør i den sammenheng vurdere alternativ energikilde i forhold til stabilitet, samfunnsnytt, klima og miljø. Dette kan være kjernekraft.

Utbytte-og formueskatt må reduseres for at norske leverandørindustri kan bli konkurransedyktig og delta i industrieventyret. Eventuelt må selskapene starte opp som utenlandske selskaper. De samme skattene reduserer også innovasjon og teknologiutvikling. Se link:

<https://shifter.no/debatt/kjaere-jonas-gahr-store-og-trygve-slagsvold-vedum-jeg-er-dypt-bekymret-over-fremtidsmulighetene/267118>

Kvalitative kriterier

2A og 3A

- Må ta med forventet årlig produksjon i XWh, samt forventet totalproduksjon gjennom levetiden XWh. Det er produsert energi (kWh) som er sluttproduktet, og dermed måle / ha referanse parametere.
- En må ha med intensjonen om levelized cost of energy (LCOE). Slik at en ikke kan utelate noe. Det er noen mangler i oppsettet. Dette er forankring og kjetting. Kostnader ved bruk av areal på land, kraner, bygg, kaier anlegger som benyttes ved sammenstilling og demontering. Intensjonen er at hele livssyklusen og forbruk skal med for å kunne sammenligne de ulike teknologiene. Om ikke alt er med, vil ikke de kvalitative kriterieriene ha verdi.

Forslag til nytt punkt 3C - Uten forankring

Intensjon er teknologi som er tilpasset norske forhold. I Norge har vi 6 ganger mer sjøareal enn landareal. Dette på store havdyp. Utfordringen med dagens teknologi er at den binder opp store kystnære areal. Samtidig bør levetidskostnadene forbedres. Teknologi for fremtiden for Norge er flytende fornybar energi som ikke er avhengig av forankring. Hva blir gjort for å imøtekomme dette?

4A I dagens situasjon med konsortium, er det avtaler i noen konsortium som at de ikke kan investere i konkurrerende teknologi. Dette betyr at nye innovative teknologier ikke får den oppfølging og kapitaltilgangen som det er behov for, for å finne nye gode innovative løsninger. I den sammenheng bør kvalitative kriterier vektas høyere. Ved tildeling av areal vil et selskap få rask verdiøkning og oppmerksomhet som så vil tilfredsstille ønsket krav og intensjon med gjennomføringsevne.

5A Måltall må være forventet produsert energi, altså i kWh. Installert kapasitet er av mindre betydning. Begge verdier bør fremkomme.

Når det gjelder klimakrisen må teknologi med lavest CO2 utslipp eller ressursforbruket i hele livsløpsanalysen bli foretrukket. Modell for dette Global Warming Potensial (GWP)(gram CO2/kWh)

En må ikke binde det opp mot installert effekt. Det gir ikke en samfunnsmessig forventning til teknologien, produsert kWh er det som er sluttproduktet og må synliggjøres og være den avgjørende måleparemeteren.

5D For naturkrisen er det menneskelig beslaglegning av areal den største trusselen. Det bør derfor fremkomme i søknaden teknologiens arealbruk per kWh, (kvadratkilometer/ kWh).

5C Forventet totalt forbruk av ikke-gjenvinnbare materialer. Hvilken type avfall og avhendingsmetode/deponeringsområde.

Forbruk av kritiske metaller må også fremkomme. Dette for å synliggjøre fremtidig behov og teknologiutvikling. Dette sammen med alternative energiformer.

Foreslår nytt punkt 5E, lyd

Lyd påvirker det maritime livet. Derfor bør støysvak teknologi med rett frekvens være med i vurderingen av teknologi. Dette vil også presse tilbydere til å utvikle naturvennlig teknologi. Tiltak og teknologi for å hindre sammenstøt mellom turbinblader og fugler bør også være et kriterier. Dette for å sikre innovasjon og teknologiutvikling.

Forslag nytt punkt 5F, nedetid og vedlikehold

Forventet nedetid og vedlikeholdsperioder. Hvordan er det tenkt løst og vektet?

Ta gjerne kontakt om det er spørsmål eller annet som bør avklares.

Med vennlig hilsen
Offshore Power Plant AS



Atle Lothe
Dagligleder
+47 949 85 589

Atle.Lothe@offshorepowerplant.no